

[Vestfold og Telemark](#) > [Barnehage og opplæring](#) > [Grunnskule og vidaregåande opplæring](#)
> Gratisprinsippet og skoleturer arrangerte av foreldre

Gratisprinsippet og skoleturer arrangerte av foreldre

Er det greit at foreldre selv arrangerer turer for grupper eller klasser? Hvilke regler gjelder? Hva med gratisprinsippet? Hva er skolens rolle i forbindelse med slike turer? Alt dette er spørsmål som Fylkesmannen får fra tid til annen.

Publisert 07.02.2019

Det er gratis å gå på skole i Norge. Dette gjelder både grunnskolen og videregående skole. Dersom skolen drar på tur, enten det er dagsturer, lengre turer i inn- eller utland, avslutningsturer eller leirskole, skal dette være gratis for elevene.

Det er mange kommuner og skoler som ikke finner rom for å dra på tur. Enkelte steder har det derfor vokst frem kreative foreldreinitiativ for at elevene likevel kan dra på tur. Ved noen skoler tar foreldre på seg oppgaven med å samle inn penger til skolen for på den måten å få til skoletur, andre velger å arrangere en egen tur som ikke er skoletur.

Dersom foreldra samler inn penger og skolen arrangerer turen, kan det være en god løsning. Skolen kjenner elevene, lærerne er med, skolens forsikring gjelder, skolens regler gjelder og skolen har ansvaret. Det er viktig å være klar over at det er frivillig for foreldre å betale inn penger til slike turer, de kan heller ikke tvinges til å delta på dugnad eller til å selge for eksempel kakebokser o.l.

Dersom foreldrene velger å arrangere turer på frivillig basis for elevene, er dette ikke å regne som en skoletur. Det er viktig at de som arrangerer en slik tur er klar om ansvaret de påtar seg som turarrangør. Når man drar på tur med mange ungdommer som man ikke kjenner, er det viktig å ha gjort risikovurderinger, sørget for forsikringer, ha meg seg nok ansvarlige voksne og ha et sett av regler som er alle er kjent med. For en slik tur gjelder ikke gratisprinsippet og turen må legges utenfor skoletiden.

Fylkesmannen får fra tid til annen spørsmål om turer og betaling, om turen ikke er å betrakte som skoletur eller om den egentlig er en skoletur der man omgår gratisprinsippet. I en slik vurdering er blant annet følgende momenter relevante:

- Blir turen arrangert i skoletiden?
- Er skolen ansvarlig dersom det oppstår uhell på turen?
- Gjelder skolens forsikringsordninger?
- Kommer informasjonen om turen fra skolen?
- Gjelder skolens ordensreglement på turen?
- Er turen reelt sett frivillig eller føler elever og foreldre seg presset til å være med på tur?
- Er skolen involvert i innsamlingen av betaling for turen?
- Går turen fram av skolens planer eller årshjul?
- Er det organisert opplæring for elever som ikke er med på tur?
- Er det lærere med på turen?

Dersom svaret på et eller flere av disse spørsmålene er ja, er det sannsynlig at Fylkesmannen vil vurdere at det reelt sett dreier seg om en skoletur, som skal være gratis.

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark håper at denne informasjonen er avklarende og hindrer misforståelser knyttet til lovforståelsen rundt gratisprinsippet.

Vi vil oppmuntre både foreldre som ønsker å arrangere turer, og skoler som vurderer å gi elever fri eller permisjon, eller på annen måte tilrettelegge for turer, å gjøre de samme vurderingene som Fylkesmannen.

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Telefon: 33 37 10 00

E-post: fmvtpost@fylkesmannen.no

Postadresse: Postboks 2076, 3103 Tønsberg

Organisasjonsnummer: **974 762 501**

Ansvarlig redaktør: Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Nettredaktør: Reidun Mangrud

Personvern og nettsikkerhet

Vestfold og Telemark